

Frisk græs på foderbordet. Foto: Torben Frandsen, Seges.

Staldfodring med frisk græs

Konklusion

Staldfodring med frisk græs giver mulighed for fodring med store mængder græs i en væsentlig større del af græssæsonen, end det er tilfældet med afgræsning alene. Især efterårssæsonen bliver forlænget, hvor der ofte er mulighed for at staldfodre med betydelige græsmængder et godt stykke ind i november måned. I nogle tilfælde kan staldfodret græs også være billigere at anvende end ensilage.

Billigt: Staldfodring med frisk græs giver mulighed for fodring med store mængder billigt græs i en stor del af græssæsonen.

Af Martin Øvli Kristensen, makr@seges.dk og Arne Munk, arm@seges.dk, Seges Økologi Innovation

Fodring med frisk græs har i løbet af de sidste 20 år primært foregået ved afgræsning. Inden for de sidste par år er der dog begyndt at dukke flere besætninger op, som høster frisk græs dagligt og fodrer det direkte til køerne på stald.

Staldfodring med frisk græs giver mulighed for fodring med store mængder græs i en væsentlig større del af græssæsonen, end det er tilfældet med afgræsning alene. Især efterårssæsonen bliver forlænget, da der ofte er mulighed for at staldfodre med betydelige græsmængder et godt stykke ind i november måned.

En anden fordel ved staldfod-

ring med frisk græs er, at der ikke skal blandes fuldfoder. Der er dog en periode specielt i efteråret, hvor det er nødvendigt at supplere med fuldfoder eller ensilage. Det er vigtigt at holde perioden med overlap så kort som mulig, da det er tidskrævende både at skulle hente frisk græs på marken og blande fuldfoder.

Staldfodring med frisk græs gør det også muligt at benytte arealer, som ikke er oplagte til afgræsning. Det gælder især for besætninger, som praktiserer afgræsning, men hvor arronderingen kun tillader et begrænset græsareal i nærheden af staldene. Endelig giver staldfodringen også en større udnyttelsesgrad af græsmarken, end det er tilfældet med afgræsning.

Omkostninger ved staldfodring med frisk græs

Økonomisk kan det også være interessant at overveje at staldfodre med frisk græs i stedet for fuldfoder. Det kræver dog, at kraftfoderet kan tildeles separat, hvilket i praksis vil sige, at man har kraftfoderautomater.

I tabellen er der lavet et eksempel med sammenligning af omkostningerne pr. foderenhed (FEN) ved afgræsning, ensilage

og staldfodring. Beregningerne tager udgangspunkt i budgetkalkulerne på Farmtalonline.dk. Det billigste foder opnås, når koen selv henter græsset ved afgræsning - her beregnet til 76 øre pr. FEN. Ensilagen koster 105 øre pr. FEN, når det er lagt ind i siloen og dækket med plastik.

Staldfodring med frisk græs koster i eksemplet 83 øre pr. FEN, når det friske græs er kørt ind på foderbordet. Omkostningerne inkluderer forrentning, vedligehold og afskrivning af udstyret til staldfodringen af det friske græs samt udgifter til brændstof og arbejde.

Ensilagefodret skal tillægges blandings- og udfodringsomkostninger, og afgræsningen skal tillægges arbejdet med flytning af hegn og hentning af køer mv. for, at omkostningerne er fuldt sammenlignelige med staldfodret græs.

Eksemplet tager udgangspunkt i en case fra praksis, hvor køerne afgræsser om dagen og staldfodres med frisk græs om natten. Der blev i gennemsnit brugt 50 minutter om dagen hele sommeren til at høste, transportere og udfodre det friske græs i stalden.

Høstmetode

Resultater fra Nordirland har vist,

Fakta

- Staldfodring med frisk græs giver mulighed for fodring med store mængder græs og giver højere mælkeydelse end afgræsning. Minimal behandling af græsset ved høst giver det bedste resultat. Staldfodring med frisk græs er økonomisk interessant i nogle tilfælde.

at det vigtigste er, at græsset får mindst mulig fysisk bearbejdning. Det understøttes af erfaringer fra Danmark, som også viser, at det ikke har betydning for køernes ædelyst om græsset er høstet vådt eller tørt.

Hvis græsset bliver snittet eller kvast falder køernes ædelyst, og græsset tager også hurtigere varme. Derfor er en snitning af græsset ikke ønskværdig, men om der anvendes en frontskårlægger og en opsamlervogn eller en specialmaskine som f.eks. Maksigrass har i de nordiske forsøg ikke haft nogen betydning.

Skal staldfodring med frisk græs være en succes, er det vigtigt at holde fokus på at sikre en stabil og kvalitetsmæssig ensartet forsyning med frisk græs gennem hele sæsonen. I princippet kræver det samme planlægning og styring som ved afgræsning for at få og sikre en god fordøjelighed af græsset igennem hele sæsonen.

Staldfodring med frisk græs vs. afgræsning og TMR

Det er begrænset med antal forsøg, som har undersøgt køernes produktion på staldfodring med frisk græs.

I Nordirland har forsøg vist, at staldfodring med frisk græs har potentiale for en højere mælkeproduktion sammenlignet med 24 timers afgræsning. Ud over det friske græs fik begge grupper suppleringsfoder i malkestalden.

Sammenligningen med TMR er mere tvetydig, da forsøgsresultater fra Storbritannien viser både samme og lavere mælkeproduktion på staldfodring med frisk græs kontra TMR. Begge forsøgsresultater stammer fra forholdsvis lavtydende køer. Derfor kan man godt forestille sig, at højtydende køer vil blive udfordret, hvis fodringen er 100 procent staldfodring med frisk græs og lidt suppleringsfoder i malkestalden. En god græsmarksstyring vil imidlertid hjælpe meget.

Omkostninger ved afgræsning, ensilage og staldfodring med frisk græs udregnet ved hjælp af budgetkalkuler, jB1-3.

	Afgræsning + 1 slæt	5 slæt græsensilage	Staldfodring med frisk græs
Høstet udbytte, FEN	7.000	9.200	9.000
Stykomkostning			
Handelsgødning	1.465	736	736
Plastik	88	420	0
Maskin- og arbejdsomkostninger			
Gødningsspredning	960	1.493	1.493
Ensilering*	885	5.390	0
Afgræsning**	349	0	0
Staldfodring frisk græs	0	0	3.725
Alternativ DB	600	600	600
I alt omkostninger, kr. pr. ha	5.314	9.606	7.441
kr. pr. FEN	0,76	1,05	0,83

* Skårlægning, sammenrivning, snitning, hjemkørsel og indlægning

** Hegning og afpudsning